

8 juni, Den Haag Diligentia, 20.15 uur
10 juni, Amsterdam Concertgebouw, 20.15 uur

Cathy Berberian VocaLectuRecital

Cathy Berberian _____ sopraan
Bruno Canino _____ piano

Since you've asked for my ideas,
I'll tell you frankly, that for years
Nothing's more important than this choice:
Giving my all with soul, with voice,
In tune with music, with love and joy,
No limit exists for what I employ.
Golly, it's hard writing a poem when your
profession is a visual-vocal one and you have
deadlines to meet and what do I rhyme this line with?

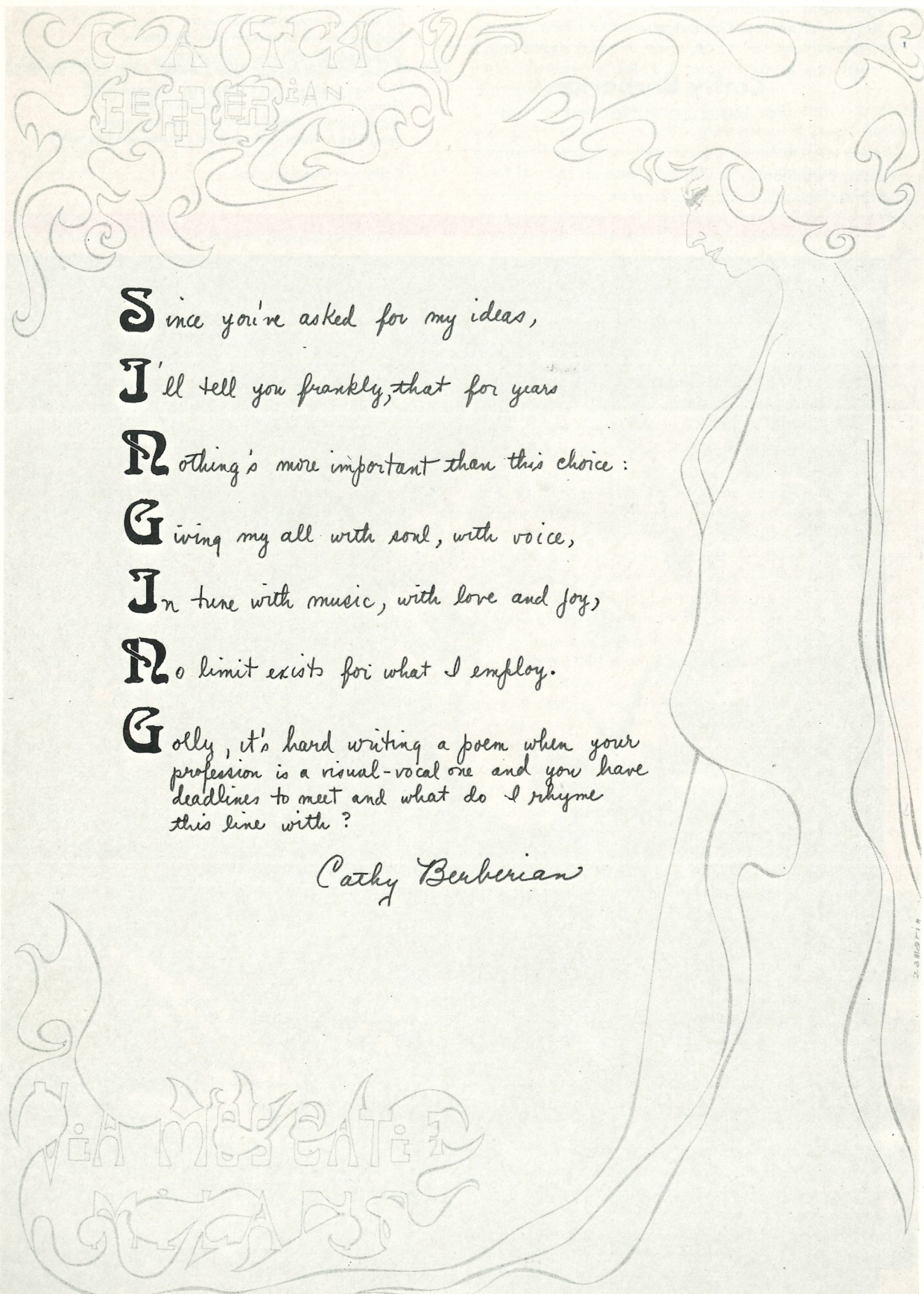
Cathy Berberian

Since you've asked for my ideas,
I'll tell you frankly, that for years
Nothing's more important than this choice:
Giving my all with soul, with voice,
In tune with music, with love and joy,
No limit exists for what I employ.

Golly, it's hard writing a poem when your
 profession is a visual-vocal one and you have
 deadlines to meet and what do I rhyme
 this line with?

Cathy Berberian

VocaLectuRecital

Het programma van vanavond is tot stand gekomen op verzoek van het Holland Festival, speciaal ter gelegenheid van het thema 'de menselijke stem'. Ik heb het idee ontwikkeld om een lezing en een recital te combineren; het is noch een wetenschappelijke verhandeling, noch een recital in de klassieke zin geworden, maar wel een informele presentatie van het stemgebruik, voor zover dat in de historie is na te gaan.

Waar genoteerde muziek ontbreekt zijn er antropologen en ethnomusicologen die allerlei theorieën naar voren kunnen brengen. Soms zijn er alleen maar muziekfragmenten bewaard en dan betwisten de musicologen elkaars opvattingen over de muziek-historische uitvoeringspraktijk.

Daarom was het voor de uitvoering van de oude vokale muziek nodig dat ik een geluid of timbre moest kiezen dat in overeenstemming is met het beschikbare historische materiaal van elke betreffende periode. (Maar natuurlijk kan de beschrijving van de kwaliteit van een geluid of klank nooit precies zijn, men kan immers geen stuk muziek beschrijven ten overstaan van iemand die het niet heeft kunnen horen).

Enmaal bezig met mijn research en de keuze van de werken, werd ik bijna begraven onder al het mogelijke en bruikbare materiaal, genoeg om ettelijke concert-programma's te vullen.

Ik heb, wat logisch is, een selectie gemaakt van werken, die geschikt zijn voor mijn stemtype en -mogelijkheden.

Uiteraard zullen er lacunes zijn die beter door Nilsson, Callas of Fischer-Dieskau kunnen worden ingevuld.

En... als een of ander hoogtepunt uit de geschiedenis van de vokale muziek ten onrechte op de reservelijst is gekomen, denk dan maar aan de fabel van Aesopus, over de man, zijn zoon en de ezel: je kunt niet iedereen te vriend houden.

Cathy Berberian

Omdat het recital van Cathy Berberian gesproken toelichtingen bevat (het is immers ook een 'lezing') is een overzicht van de uit te voeren werken en de volgorde overbodig.

Transcripties en arrangementen: Kim Williams.

Wat is het zangideaal?

Wat is het zangideaal? Dat is: steeds zijn zangpartijen (ook de grootste dus!) zonder enige moeite te kunnen vertolken. Wie, zoals dit laatst een dirigent mij verklapte, na een uur koorzang moe is van het zingen, beheerst zijn steminstrument niet! Doch het instrument beheerst hem!

Hij heeft te weinig kunnen opnemen tegenover de grote hoeveelheid die hij moest weggeven. Hij verspilde onder het zingen zijn kracht, omdat hij niet geleerd heeft *inspiratorisch* (naar binnen toe) te zingen. Op deze wijze te zingen is ook niet gezond, maar leidt gemakkelijk tot overspanning van de borst- en keelspijeren, vooral als men veel moet zingen.

Goed zingen betekent allereerst: *evenwicht* brengen tussen klinker (vocaal) en medeklinker (consonant) en in- en uitademing. Waar dit evenwicht ontbreekt heerst wanorde in de binnenorganen. Nog altijd schenkt de zanger(es) teveel aandacht aan de uitstromende vocaaltoon en heeft hij geen interesse voor de consonant (medeklinker).

Het is de *vocaal* die het adem- en stemapparaat naar omhoog drijft en door haar warme luchtstroom het spreek- en zanginstrument verhit. Een naar omhoog gedreven strottenhoofd en middenrif betekent *vernauwing* van het stem- en ademapparaat. De vocaal is *centrifugaal*, dat wil zeggen: middenpuntvliedend en verbruikt daarom de meeste lucht tegenover de consonant die middenpuntzoekend (centripetaal) is.

Spoedig kouvatten, met al de gevolgen daarvan, is dan ook bij *vocaal-zangers(essen)* een gewoon verschijnsel, terwijl de meeste van hen na een zangrepetitie doodmoe zijn. Van dergelijke zangeressen is bekend, dat zij soms na een uitvoering onwel werden, door te grote inspanning van het adem- en stemapparaat.